

UITSPRAAK HOF AMSTERDAM "HUWELIJKSGEMEENSCHAP MET ONGELIJKE BREUKDELEN"

Op 4 januari 2022 oordeelt Hof Amsterdam dat de inspecteur terecht een beroep heeft gedaan op het leerstuk van fraus legis, wanneer in het zicht van overlijden huwelijkse voorwaarden zijn aangegaan, waarbij echtgenoten afspreken een ongelijk aandeel in de huwelijksgemeenschap te krijgen (in de verhouding 90/10).

INLEIDING

Op basis van artikel 1:100 lid 1 BW kunnen echtgenoten in hun huwelijkse voorwaarden bepalen dat zij bij het einde van het huwelijk een andere gerechtigdheid tot de huwelijksgemeenschap zullen hebben dan 50/50. In onderhavige zaak hebben echtgenoten gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Tijdens het huwelijk zijn de echtgenoten gerechtigd tot de helft van de gemeenschap en wanneer het huwelijk eindigt, wordt de gemeenschap verdeeld op basis van de afgesproken breukdelen.

DE CASUS

Man en vrouw hebben reeds 33 jaar een affectieve relatie. In 2015 treden zij met elkaar in het huwelijk, in een wettelijke gemeenschap van goederen. In 2019 gaan zij - staande huwelijk-huwelijkse voorwaarden aan, waarbij zij overeenkomen dat de man gerechtigd zal zijn tot 10% van zowel de schulden als de goederen van de gemeenschap en dat de vrouw gerechtigd zal zijn tot (!) 90% van zowel de schulden als de goederen van de gemeenschap. Twee maanden na het aangaan van de huwelijkse voorwaarden overlijdt de man. De vrouw is zijn enig erfgenaam. De man was de meest vermogende echtgenoot.

Op basis van de huwelijkse voorwaarden gaat 90% van het huwelijksvermogen via het huwelijksvermogensrecht over naar de vrouw (welk zonder heffing blijft) en gaat de (slechts) 10% via het erfrecht over naar de vrouw (welk heffing van erfbelasting tot gevolg heeft).

ORDEEL RECHTBANK

Op 20 november 2020 overwoog Rechtbank Noord-Holland in deze zaak dat:

1. het aangaan van deze huwelijkse voorwaarden geen schenking inhoudt (conform de arresten van Hoge Raad in 1959 en 1971) omdat geen sprake is van een 'voltooid vermogensverschuiving';
2. er geen sprake is van een verblijvensbeding in de zin van artikel 11 lid 2 dan wel lid 4 SW (aangezien het niet louter is gekoppeld aan overlijden, maar ook werkt bij echtscheiding); en
3. er geen sprake is van fraus legis omdat, kortgezegd, 'de huwelijkse voorwaarden niet worden aangemerkt als een dergelijke gekunstelde constructie'.

ORDEEL HOF

De inspecteur gaat tegen bovenvermelde uitspraak in hoger beroep en slaagt hierin met een beroep op fraus legis. Voor het kwalificeren van een rechtshandeling als fraus legis is vereist dat de handeling strijdig is met doel en strekking van de wet en dat (onaanvaardbare) belastingverijdeling het doorslaggevend motief is geweest. Het hof stelt dat de wettelijke bepaling met betrekking tot een schenking binnen 180 vóór overlijden wordt miskend. Het Hof stelt dat men de wijziging in de huwelijkse voorwaarden als een schenking dient aan te merken. Bovendien meent het hof dat het ontgaan van erfbelasting het doorslaggevend motief was voor het aangaan van huwelijkse voorwaarden. Afgezien van het fiscale belang was de weg die de echtgenoten hadden gevolgd 'kunstmatig en van elk reëel belang ontbloot'. De man was op moment van het aangaan van de huwelijkse voorwaarden ernstig ziek. De huwelijkse voorwaarden zijn dus aangegaan in het zicht van overlijden.

Er heeft feitelijk een bevoordeling van de vrouw plaatsgevonden (de man heeft vrijwillig afstand gedaan van "zijn 40%"). Deze bevoordeling heeft plaatsgevonden (of: is 'perfect geworden') binnen 180 dagen voor het overlijden van de man. Deze bevoordeling moet op één lijn gesteld worden met een schenking. Artikel 12 SW fingeert de bevoordeling/schenking vervolgens tot een verkrijging krachtens erfrecht. De vrouw is erfbelasting verschuldigd over 50% van de huwelijksgemeenschap (i.p.v. 10% o.b.v. het afgesproken breukdeel).

WAAR KUNT U OP LETTEN?

Indien u in de afgelopen jaren een huwelijksgemeenschap met ongelijke breukdelen bent aangegaan, of indien u dit van plan bent, kan deze keuze (indien één van de echtgenoten kort na het opstellen van deze huwelijkse voorwaarden komt te overlijden) fiscale gevolgen hebben. Het is altijd belangrijk uw huwelijkse voorwaarden ook "in fiscale zin" tegen het licht te houden.

Wij kunnen u helpen met het in kaart brengen van de fiscale gevolgen van uw huwelijkse voorwaarden. U kunt hiervoor contact met mij opnemen, of uw vaste HVK Stevens adviseur.

DANIËLLE VAN GELDORP

+31 6 30 98 80 96

d.vangeldorp@hvkstevens.com